

Soạn bài: Luyện tập vận dụng kết hợp các thao tác lập luận

Hướng dẫn Soạn bài: Luyện tập vận dụng kết hợp các thao tác lập luận

Câu 1: Tìm hiểu sự vận dụng các thao tác lập luận trong đoạn trích "Thi nhân Việt Nam" của Hoài Thanh - Hoài Chân.

a. Đoạn trích viết về ảnh hưởng Pháp trong thơ Việt (thơ mới).

Quan điểm của tác giả đối với vấn đề đó: Thừa nhận có ảnh hưởng Pháp trong Thơ mới nhưng khẳng định thơ văn Pháp không làm mất bản sắc dân tộc Việt Nam trong Thơ mới.

b. Các tác giả đã sử dụng thao tác phân tích là chủ yếu. Ngoài ra trong đoạn trích còn dùng thao tác so sánh, bác bỏ, bình luận.

c. Không phải bất kỳ một bài, một đoạn văn càng sử dụng nhiều thao tác lập luận, thì càng có sức hấp dẫn. Muốn sử dụng có hiệu quả các thao tác lập luận người viết cần nắm vững vấn đề lập luận, mục đích lập luận. Cần sử dụng thao tác nào là chính, lúc nào nên sử dụng các thao tác khác.

Câu 2: Giả sử anh (chị) phải tập trình bày một luận điểm trong bài văn nghị luận bàn về một trong những phẩm chất mà người thanh niên ngày nay phải có, cần tiến hành theo các bước sau:

a. *Bước thứ nhất*

- Xác định chủ thể của bài văn: chọn vấn đề sẽ bàn (phẩm chất theo bạn đó là gì? sự năng động, sự nhạy bén, sáng tạo, có tri thức...)

- Xây dựng dàn ý:

+ Những yêu cầu của thời đại hôm nay đối với người thanh niên.

+ Để đáp ứng yêu cầu đó của thời đại, người thanh niên cần có phẩm chất ...

+ Người thanh niên cần làm gì để có được phẩm chất ấy, cũng như duy trì và phát triển nó?

b. Bước thứ hai

Suy nghĩ cách trình bày một luận điểm trong phần thân bài của dàn ý vừa xây dựng:

- Chọn luận điểm nào để trình bày?
- Luận điểm đó nằm ở vị trí nào trong bài văn?
- Viết câu chủ đề.
- Tổ chức các luận cứ theo hình thức lập luận nào để có thể làm nổi bật nhất luận điểm vừa được nêu ra? (phân tích, bác bỏ, so sánh hay bình luận).
- Nên sử dụng kèm theo các thao tác lập luận.

c. Bước thứ ba

- Từ các bước chuẩn bị trên, các em tập viết thành một (hoặc một số) đoạn văn. (Chú ý tính liên kết giữa câu với câu, đoạn với đoạn; thể hiện rõ phong cách ngôn ngữ chính luận).
- Trình bày bài tập trước lớp, chỉnh sửa theo ý kiến góp ý của tập thể để viết bài đạt chất lượng cao hơn.

Câu 3: Luyện tập sau tiết học.

- Viết đoạn văn triển khai một luận điểm khác của dàn ý đã xây dựng.
- Cho các vấn đề sau:
 - + Một bài thơ (bài hát, bộ phim) đang gây nhiều tranh cãi.
 - + Vấn đề tiếp thu những tinh hoa của văn hóa nhân loại trong bối cảnh thế giới đang có xu hướng trở thành một ngôi nhà chung.
 - + Nên hay không nên bàn về những nhược điểm của người Việt Nam?

Dựa vào quy trình luyện tập trên lớp, hãy viết một bản nghị luận ngắn, có sử dụng kết hợp các thao tác lập luận về một trong các vấn đề trên.

Gợi ý: Chọn vấn đề thứ ba.

Có thể trình bày theo các ý sau:

- Nêu những vẻ đẹp của người Việt Nam (Dùng cảm trong chiến đấu, cần cù trong lao động, giàu nhân ái...). Khẳng định: đó là niềm tự hào dân tộc; là sự ngưỡng mộ của bạn bè trên thế giới; là những phẩm chất giúp chúng ta xây dựng và bảo vệ đất nước.
- Người Việt Nam vẫn còn nhiều nhược điểm (ví dụ: sự trì trệ bảo thủ

trong công việc; đấu tranh chống ngoại xâm thì xả thân quên mình nhưng đấu tranh chống tiêu cực còn kiên nhẫn, né tránh...). Chỉ ra tác hại của những nhược điểm.

- Khẳng định quan điểm: cần bảo vệ nhược điểm của người Việt Nam. Đó là một cách "cải tạo quốc dân tính" như nhà văn Lỗ Tấn (Trung Quốc) đã từng làm.